



Lehdistötiedote

Luxemburg, 3. huhtikuuta 2019

Tarkastajat: EU:n ohjelmalla varmistetaan elintarvikeapu vähävaraisimmille, mutta ohjelman vaikutusta sosiaaliseen osallistamiseen on vielä selvitettävä

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen uudessa kertomuksessa todetaan, että vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahasto (FEAD) täydentää lähestymistapoja, joita jäsenvaltiot soveltavat köyhyyden lievittämiseen. Siitä kuitenkin rahoitetaan edelleen lähinnä elintarvikeapua, eikä apu aina kohdistu äärimmäisimpiin köyhyyden muotoihin. EU:n tarkastajat korostavat, että on vielä selvitettävä, toimiiko rahasto väylänä sosiaaliseen osallisuuteen.

EU myönsi rahastolle 3,8 miljardia euroa kaudeksi 2014–2020, ja rahaston on tarkoitus olla muutakin kuin vain elintarvikeapuohjelma. Sen on tarkoitus tarjota myös perushyödykkeinä annettavaa apua sekä räätälöityjä sosiaalista osallisuutta edistäviä toimia. Tarkastajat arvioivat, antoiko FEAD-rahaston toimintarakente mahdollisuuden vaikuttavasti auttaa EU:n kaikkein vähävaraisimpia pois köyhyydestä ja edistää heidän integroitumista yhteiskuntaan. Tarkastajat arvioivat Belgiassa, Tšekissä, Saksassa, Espanjassa, Ranskassa, Italiassa, Puolassa, Romaniassa ja Slovakiassa toteutettavia ohjelmia.

FEAD-rahastolla on selkeä sosiaalista osallisuutta koskeva tavoite. Tarkastajat havaitsivat silti, että se on ensisijaisesti elintarvikeapuohjelma, sillä sen varoista yli 80 prosenttia käytetään elintarvikeapuun. FEAD-rahasto on kuitenkin hyvin arvostettu vähävaraisimpien parissa työskentelevien sidosryhmien keskuudessa, ja myös tarkastajat pitävät sitä elintarvikkeina ja perushyödykkeinä annettavan avun näkökulmasta merkittävänä välineenä.

Tarkastajat tuovat esiin, millaisia mahdollisuuksia FEAD-rahasto tarjoaa jäsenvaltioille nimenomaan sosiaalisen osallisuuden edistämiseen. Ainoastaan neljä jäsenvaltiota on kuitenkin valinnut ohjelmat, joissa keskitytään sosiaalista osallisuutta edistäviin toimiin. Näiden toimien

Lehdistötiedotteessa esitetään Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen keskeiset tiedot. Kertomus löytyy kokonaisuudessaan sivustolta eca.europa.eu.

ECA Press

Mark Rogerson – Tiedottaja

Puh. (+352) 4398 47063

Matkapuhelin (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – Lehdistöavustaja

Puh. (+352) 4398 45410

Matkapuhelin (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

Sähköposti: press@eca.europa.eu

@EUAuditors

eca.europa.eu

osuus rahastosta on vain 2,5 prosenttia. Tällaisten toimien onnistumista ei myöskään seurata, koska kvantitatiivista tietoa ei ole riittävästi. Näin ollen tarkastajat totesivat, että rahaston merkitystä köyhyyden lieventämisessä ei ole vielä selvitetty.

“Eurooppa on yleisesti ottaen vauras, mutta lähes neljäsosa EU:n väestöstä on yhä köyhyys- tai syrjäytymisvaarassa”, toteaa kertomuksesta vastaava Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jäsen George Pufan. “FEAD-rahasto on tervetullut toimintapolitiikan väline, jolla tätä kestäväntöntä tilannetta pyritään korjaamaan. Jotta se olisi tosiasiallisesti vaikuttava ja tuottaisi enemmän lisäarvoa, sen on kuitenkin nimenomaisesti kohdennettava apu sitä eniten tarvitseville ja äärimmäisimpiin köyhyyden muotoihin.”

Avun kohdentaminen on olennaisen tärkeää, etenkin kun talousarviovarat ovat rajalliset. Kohdentaminen vahvistaa avun vaikutusta ja helpottaa seurantaa. Tavoitteita ei kuitenkaan ole aina asetettu ja puolet arvioinnin kohteena olleista jäsenvaltioista ei kanavoi apua mihinkään erityiseen haavoittuvassa asemassa olemaan ryhmään tai köyhyyden muotoon. Tarkastajat varoittavat, että nämä tekijät yhdessä voivat johtaa rahoituksen hajanaisuuteen.

Euroopan komissio on ehdottanut, että FEAD integroitaisiin kaudella 2021–2027 uuteen Euroopan sosiaalirahasto plussaan (ESF +). Tätä ajatellen tarkastajat suosittavat, että komissio ja jäsenvaltiot

- kohdentavat peruselintarvikkeina ja -hyödykkeinä annettavan avun paremmin niille, jotka tarvitsevat sitä eniten
- kohdentavat sosiaalista osallisuutta edistävät toimet perushyödykkeinä annettavan avun saajiin
- parantavat avun loppukäyttäjien sosiaalista osallisuutta koskevaa arviointia.

Toimittajille tiedoksi

Köyhyyden vähentäminen on keskeinen toimintapoliittinen osa-alue Eurooppa 2020 -strategiassa: sen tavoitteena on ”poistaa köyhyys- ja syrjäytymisriski vähintään 20 miljoonalta ihmiseltä” vuoteen 2020 mennessä vuoteen 2008 verrattuna. Vuonna 2017 yhteensä 113 miljoonaa ihmistä (22,5 prosenttia EU:n väestöstä) oli edelleen köyhyys- tai syrjäytymisvaarassa. Köyhyys- tai syrjäytymisvaarassa oli 116 miljoonaa ihmistä vuonna 2008, jolloin EU asetti yleistavoitteensa. Riski on korkeimmillaan erityisryhmissä, kuten lasten ja ikääntyneiden keskuudessa.

EU on toteuttanut ohjelmia vähävaraisimpien auttamiseksi 1980-luvulta lähtien. Ensimmäinen tällainen ohjelma oli vähävaraisimmille suunnattu EU:n elintarvikejakeluohjelma (MDP). Vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahasto (FEAD) perustettiin vuonna 2014. Komissio on osoittanut siihen 3,8 miljardia euroa, ja jäsenvaltioiden rahoitusosuuksien ansiosta ohjelmakaudella 2014–2020 päästään kaikkiaan 4,5 miljardiin euroon. FEAD-rahaston tarkoituksena on lieventää niitä äärimmäisen köyhyyden muotoja, jotka aiheuttavat eniten sosiaalista syrjäytymistä, kuten asunnottomuutta, lasten köyhyyttä ja ruoan puutetta.

Euroopan tilintarkastustuomioistuin esittää erityiskertomuksensa Euroopan parlamentille ja EU:n neuvostolle sekä muille kiinnostuneille tahoille, kuten kansallisille parlamenteille, elinkeinoelämän sidosryhmille ja kansalaisyhteiskunnan edustajille. Valtaosa tilintarkastustuomioistuimen

kertomuksissa esitetyistä suosituksista pannaan täytäntöön. Suositusten korkea täytäntöönpanoaste osoittaa, että tilintarkastustuomioistuimen työstä on hyötyä EU:n kansalaisille.

Erityiskertomus nro 5/2019 “Vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahasto (FEAD): Rahaston tuki on ollut arvokasta, mutta sen merkitystä köyhyyden vähentämisessä ei ole vielä selvitetty” on saatavilla tilintarkastustuomioistuimen sivustolla (eca.europa.eu) 23:lla EU:n kielellä.